

Metatiedon ekosysteemi – kirja-alan alustatalouden perusta

Helsingin kaupunginkirjasto
Kansalliskirjasto

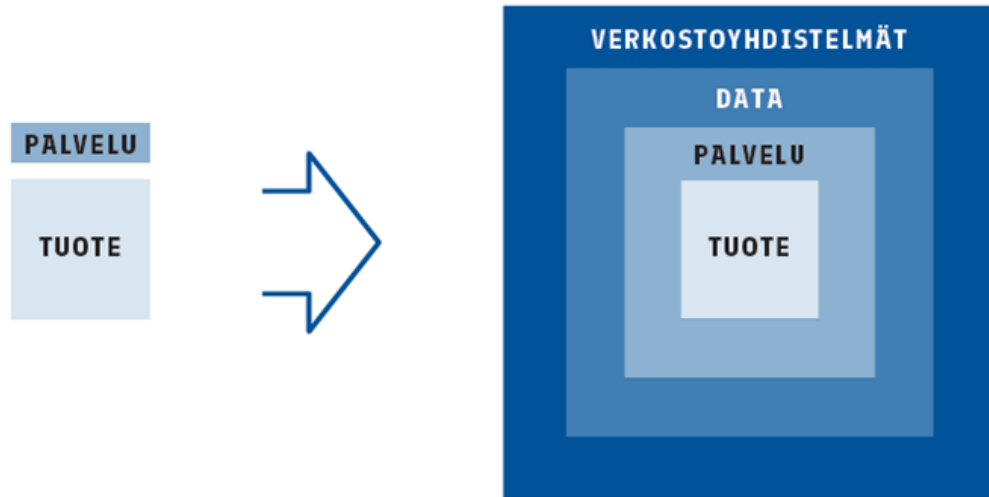
Mistä me puhumme?

- Kustantajat ja kirjakaupat puhuvat tuotetiedosta ja Onix –formaattista
- Kirjastot puhuvat metatiedosta ja RDF –formaattista (→vai mikä olisi tähän hyvä vertaus??)
- Kyseessä on sama asia eri twistillä, molemmilla osapuolilla on sama avoimen datan tarve:
 - teoksen tarkka kuvailu lisättynä alustatalouden tarvitsemilla lisätiedoilla
 - asiakkaiden palvelun ja tiedonhaun parantamiseksi
 - myynnin lisäämiseksi

Alustatalous on vallitsevana niin kaupallisella kuin julkisella sektorilla

- Nykyiset verkkokirjakaupat ovat kätevä palvelu niille, joka etsivät tiettyä ennalta tiedettyä kirjaa
- Verkkokaupat eivät nykyisillään innosta selailemaan ja tekemään löytöjä, eivät auta eteenpäin, jos haku ei tuota tuloksia – eivätkä tunne kirjallisuuden laajaa universumia.
- Kirjallisuus on alue, jossa teoksen kytkeytyminen toisiin teoksiin ja laajempaan traditioon on merkittävää. Teostiedot muodostavat [”verkon, jota pitkin voi kävellä kirjasta toiseen”](#), eikä koskaan päädy umpikujaan.
 - Teokset saa kirjakaupasta tai antikvariaatista, kirjastosta tai voi ehdottaa uudelleen painettaviksi / julkaistaviksi digitaalisina tallenteina.
 - → mietin pitääkö tätä viimeistä pallukaa tähän kirjoittaa, kun on ikään kuin itsestään

Alustatalousekosysteemi

KUVA 4. SIIRTYMINEN DIGITALOUDESTA DIGITAALISEEN ALUSTATALOUTEEN

”Puhdasta markkinapaikkaa monipuolisemmilla innovaatioalustoilla arvo syntyy vuorovaikutuksessa, erityisesti datan jakamisen kautta kolmansien osapuolien käyttöön.”

Alustataloudessa arvonluonnissa siirrytään perinteisen arvoketjujen optimoinnin ja ohjailun sijaan organisaatioiden ja toimialojen rajat ylittävien alustaekosysteemien luomiseen.

Ekosysteemit organisoivat toimintaansa alustoille, joista muodostuvat uudet asiakasrajapinnat. Datasta tulee uusi arvonluonnin väline ja data-analytiikasta uusi optimoinnin työkalu. Uusi arvo luodaan yhdessä asiakkaiden kanssa, jatkuvassa vuorovaikutuksessa (24/7).”

Digitaalisen alustatalouden tiekartasto / Tekes 2018

Mitä alustatalous tarvitsee ja Kirja-alan ekosysteemin tietovaranto tarkoittaa ?

- Kirja-alan alustatalouden tärkein tieto on avoin linkitetty tuote(meta)tieto, joka mahdollistaa joustavat väylät eri toimijoiden välillä sekä luo asiakastyytyvää
- Tietovaranto tarkoittaa avointa linkitetyn datan tietokantaa, jossa on avoimet rajapinnat

Kirja-alan tietovaranto

- ISBN-tunnukset
- Teokset
- Tuotetiedot
- Affiliaatiot (=on mitä suomeksi)
- Auktoriteetit eli nimitietopalvelu

Melinda+
-kirjastot, kustantajat,
kirjakauppa,
välittäjät,
tekijänoikeusjärjestöt

Mitä ja miten kehitetään?

- Tuote(meta)tietoon liittyvä työn minimointi automatisoinnilla sekä tekoälyllä, jonka lisäksi datan louhinta yhdistetään keinoälyyn
 - Tarpeiden määrittely yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
 - Tiivis yhteistyö sisältöasiantuntijoiden kanssa, jotta voidaan käyttää eri toimijoiden vahvuuksia
 - Kartoitetaan päällekkäinen työ ja poistetaan se
 - Kehittämisen- ja koodauspanosta käytetään automaation ja tekoälyn kehittämiseksi
 - Ohjausryhmään koko kuvailun ekosysteemin edustus

Kirja-alan alustaekosysteemin toimijoita

Kirja-alan alustaekosysteemi

Uudet innovaatiot

Uudet innovatiiviset verkostokytkenät

Rajaresurssit: datarapinnat (API-talous)

Data

Lainausdata

Kanta-asiakkuusdata

Linkitetty, rikastettu, segmentoitu metatieto

Rajaresurssit: metatietorajapinnat

Avoin,
laadukas, objektiivinen,
kansallisesti kertaalleen
tuotettu
perustuote(meta)tieto

Tietovarantoalusta

Tietoarkkitehtuuripalvelut ja tietoinfra

Metatiedon automaattinen luonti digitaalisesta kokotekstistä

Somedata

Kuratointidata

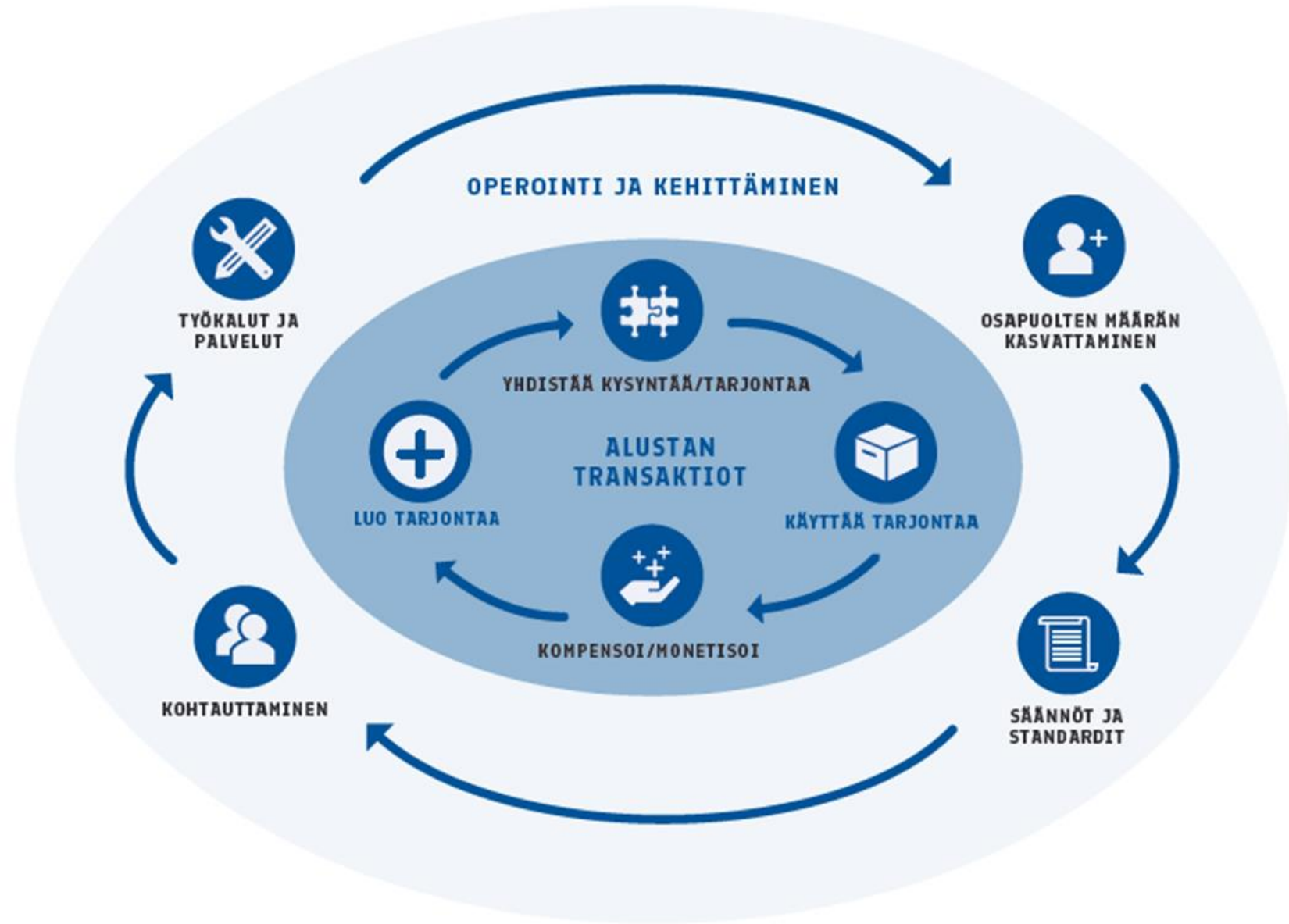
Kohdennettu älykäs
markkinointiviestintä

Kehittynyt,
koneoppimiseen perustuva
tiedonhaku

Automaattinen, ennakoiva
aineistonhankinta
ja logistiikka
kirjastoverkostossa
ja kirjakaupassa

Ennakoiva tarjonta, älykäs, personoitu
suositteleva

Helsinki

Yhteenveto

Kirja-alan
yhteistyö

Tuote/metatieto

Käyttäjätiedot

Tietovarantoalusta

Rajaresurssit

Älykäs teknologia

Innovatiiviset verkostokytkennät

Parempi asiakaskokemus

Verkostovaikutuksen
tuoma lisäarvo
osallistujille

Kustannussäästöt

Kotimaisen kirjallisuuden
ja kustantamisen
jatkuvuuden turvaaminen

Kirja-alan alustaekosysteemi

Suomalaisen kirjamyynnin kukoistus mahdollistaa kotimaisen kirjallisuuden kustantamisen jatkuvuuden, kirjallisen kulttuurin jatkumon ja kirjastojen toiminnan

Kiitos!

Lisätietoja:

Helsingin kaupunginkirjasto: Virva Nousiainen-Hiiri, virva.nousiainen-hiiri@hel.fi, 050 402 5813

Kansalliskirjasto: Nina Hyvönen, nina.hyvonen@helsinki.fi, 050 415 4844

Ei nyt vielä käytössä

- Tarpeiden määrittely tehdään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, vetovastuu Kansalliskirjastolla
 - Lähtee alkuun ISBN-tunnusten jakeluprossessin uudistamisella
 - Jatkokehitys liittyy Melindan (=keskitetty tietokanta) alustan uusimiseen
- Ohjausryhmään koko kuvailun ekosysteemin edustus

- mahdollistaa kysynnän tarkan kartoittamisen ja räätälöidyt suosittelut käyttäen hyväksi kirja-alan lyhyen ja pitkän aikavälin trendejä ja muutoksia.
- Print on demand, uusintapainokset, e-kirjat tarpeen mukaan
- Erilaisten lukijoiden ja lukutekniikoiden tarpeet voidaan huomioida tarjonnassa
- Datan visualisointi